

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden f. 4.50.
Voor de overige steden des Rijks 5.50.

ZONDAG 18; MAANDAG 19 FEBRUARIJ.

UITGEVER DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schoonveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendriksstraat, n. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels. 1.00.
Voor elke regel meer. 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden
worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel-
regt daaronder begrepen.

Het verval der Marine.

I.

Bij de dringende noodzakelijkheid, die bestaat, om ernstige stappen te doen ter voorbereiding eener geheele hervorming van ons belastingstelsel, mag nog eens een onderwerp niet vergeten worden, dat evenzeer 's volks dierbaarste belangen raakt: de *Nederlandsche Marine*.

De regerings-verklaring: *"Het verval onzer vloot is niet twijfelachtig"*, heeft door het geheele Vaderland een diepen indruk gemaakt, en de wensch der Regering om door krachtige maatregelen het verdere verval te voorkomen vond algemeen weerklink.

De Minister ENSLIE trad af; een nieuwe Minister aanvaardde het bestuur, en ieder is doordrongen van de gewichtige taak, welke, door die aanvaarding, de heer DE SMIT VAN DEN BROECKE, als van zelf, heeft op zich genomen.

Met groote belangstelling zagen we dan ook in dat gedeelte van de *Memorie van Toelichting* tot het voorstel om den accijns van het gemaal af te schaffen, waarin de toestand onzer finantien en de behoeften van den Staat worden ontwikkeld, naar eenige opheldering naar enige inlichting uit, omtrent hetgeen de Regering als bevestiging tot de begroting voor Marine had besloten.

Onze verwachting is nogtans niet bevredigd. Wij vernamen uit de *Memorie van Toelichting* niets anders, dan dat de Regering hare financiële berekening ook daarop heeft gebouwd, dat de begroting van Marine op het oorspronkelijk voorgedragen cijfer van f 5,900,000 blijven zal. (1)

Het zou voorzeker ondoordacht zijn, indien men uit deze verklaring besloot, dat het gewichtige vraagstuk van de Marine ook nu zal blijven zoo als het was. Wij constateren alleen, dat het plan der Regering schijnt te zijn, om de begroting van f 5,900,000, tot dusver voor de Marine vastgesteld, voor ons Vaderland niet te verhoogen.

Wij herinneren, dat de heer DE SMIT VAN DEN BROECKE een der meest verdienstelijke leden uitmaakte van de commissie, welke in der tijd door den heer ENSLIE was zamengeroepen, om een verslag omtrent de zeezeewezen van den Staat uit te brengen; en dat de commissie o. a. van oordeel is geweest, dat de Kolonien eene veel aanzienlijker bijdrage ten behoeve van de Marine behoorden te leveren dan tot dusver het geval was; (2) ja, dat die commissie het verval der Nederlandsche Marine grootendeels daaraan heeft toegeschreven, dat de subsidie, welke de Minister van Kolonien, in gemeen overleg met den Directeur-Generaal van Marine in 1838, ter som van f 2,500,000 aangenomen, niet verstrekt was. (3)

Zou het derhalve niet mogelijk kunnen zijn, dat de tegenwoordige Minister van Marine voornemens is te doen, dat geen hij, als lid der genoemde commissie, wenschelijk achtte, en het nalaten waarvan ook door hem werd beschouwd eene oorzaak van het verval onzer vloot geweest te zijn?

Wij vragen slechts, en wachten, niet zonder eenig ongeduld, de voorstellen af, die gedaan zullen worden ten behoeve van eene zaak, die inderdaad geen uitstel geniet.

De mare: *"het verval onzer vloot is niet twijfelachtig"*, door het Land klonk, was en in de Kamer van de dagbladpers. de ministeriële (ook wel de anti-ministeriële) partij gretig, om de schuld daarvan grotendeels te werpen op het vorig bewind. Maar die beschuldiging eenigen schijn van grond? Althans hebben wij daarvan eenig bewijs aan-

de *Memorie van Toelichting* op het voorstel van wet tot afwijking van den accijns op het gemaal, bl. 4.
de gemeen verslag en beantwoording van vraagpunten omtrent de zeezeewezen van den Staat, bl. 14.
Ibid, bl. 14.

Wie draagt dan de schuld van den toestand, waarin onze vloot zich thans bevindt?

Deze vraag wenschen wij te onderzeken in een beknopt, historisch overzicht, geput uit bronnen, die door onze tegenpartij niet gewraakt kunnen worden; want wij hebben ze uit haar eigen arsenaal genomen. Indien uit dat overzicht mogt blijken, dat juist die mannen, welke zich nu op den voorgrond stellen, om te ijveren voor het herstel der Marine, toen zij de magt in handen hadden, niets deden om het verval te voorkomen, ondanks alle waarschuwingen en allen aandrang van de zijde des Ministers van Marine: aan wien de schuld?

Die mannen mogen, ter goeder trouw, gedwaald hebben, wij gelooven het gaarne; maar de historie mag om hunnentwil niet worden gereconstrueerd, en de dwaling van den een niet den ander als fout of vergrijp worden aangerekend.

Het is om feiten aan te wijzen, om aan te toonen waardoor onze vloot is gekomen tot den toestand, waarin de Regering verklaart, dat ze nu is, dat wij de pen hebben opgevat.

Reeds hierboven zagen wij, dat de inlijving van de koloniale Marine in de onze zoodanigen achteruitgang, dergelijk verval — volgens de Commissie voor het zeezeewezen — nimmer zou hebben kunnen veroorzaken, *ingeval de subsidie, welke de Minister van Kolonien, in gemeen overleg met den Directeur-Generaal van Marine in 1838, ter som van f 2,500,000 had aangenomen, INDERDAAD VERSTREKT WAS.*

De heer BAUD heeft, in December jl., ijverig gestreden vóór het herstel onzer Marine, diep betreurd den toestand, waarin ze was geraakt, hard gevallen den Minister omdat niet voorzien was in 'tgeen zoo noodig scheen; maar waarom heeft de heer BAUD de Vertegenwoordiging niet ingelicht, waarom, onder zijn bestuur, de subsidie van f 2,500,000, waartoe besloten was, niet ten behoeve onzer Marine verstrekt werd? Op welke gronden de heer BAUD meende, dat die subsidie niet noodig was? Waarom de heer BAUD meende, dat de commissie voor het zeezeewezen onrecht heeft, wanneer zij verklaart, dat het terughouden van de beloofde subsidie als de eerste, als de voornaamste oorzaak van het verval der Marine beschouwd moet worden?

De Commissie zegt: *"De stukken van dien tijd bewijzen het, dat dit accord nimmer tot uitvoering kwam, voor zoo veel de bijbetaling in Nederland betreft. Hierover werden dan ook al spoedig klachten ingebracht, die niet veel aandrang, doch vruchteloos, herhaald werden, tot dat in 1840 het Departement van Marine bij Kolonien werd ingelijfd"* (4).

Wie had het accord gemaakt?
De heer BAUD.
Wie ontving 'met veel aandrang, doch vruchteloos' de klachten over het niet-nakomen van 'tgeen geacht werd te zijn een levensbeginsel voor het behoud van onze vloot?

De heer BAUD.
Was 't ook niet de heer BAUD, die er in 1840 in bewilligde, om het Ministerie van Kolonien te vereenigen met dat van de Marine, waardoor, naar het oordeel van deskundigen, een gevoelige slag aan de Marine werd toegebracht?

Elvdenig was de houding van den heer BAUD als Minister van Kolonien en Marine?

De Commissie van het Zeezeewezen, met Z. K. H. Prins HENDRIK tot voorzitter, schiet dat tijdvak in de volgende woorden: *"De Minister van Kolonien (de heer BAUD) werd toen hoofd van de beide departementen; van de jaarijksche subsidie van Kolonien aan Marine tot een bedrag van f 2,500,000, werd niet meer gewaagd en nimmer iets anders betaald dan de kosten in Oost-Indië van het eskader, aan schaffing, gedeeltelijke soldij, reparatiën en eenige hoogst-benodigde verstrekkingen. Die reparatiën en ver-*

(4) Ibid. blz. 15.

strekkingen werden daarbij naar de Indische tarieven ten duurste berekend, ja zelfs van tijd tot tijd onkosten als aan een particulier in rekening gebracht (waarin echter later eenige verandering gemaakt is), en eindelijk werd de geheele koloniale bijdrage beperkt tot ongeveer f 1,200,000, zoo als die tegenwoordig nog verstrekt wordt door Kolonien en Oost-Indië voor het aldaar dienend eskader." (5)

Wij hebben geen enkel woord te voegen bij deze schets van het tijdvak, waarin de heer BAUD de Marine bestuurd en, als Minister van Kolonien, de subsidie niet verstrekte, die bij accord was toegezegd.

Thans komen wij tot het tijdvak, waarin de heer ROCHUSSEN Minister van Finantien was, en toen de eerste maatregelen werden genomen, om de uitgaven voor de Marine nog meer in te krimpen.

(5) Ibid, bl. 15.

Onze dagbladen zijn, sedert eenige dagen, vol van beschouwingen over de vraag: of ons Vaderland den staat van neutraliteit in den tegenwoordigen stand van zaken zal kunnen handhaven?

't Sprekt van zelf, dat bij 't behandelen van die vraag ook, min of meer, de sympathie te voorschijn treedt jegens Rusland of jegens de Westersche Mogendheden.

De *Nederlander* ondersteunt en bestrijdt, als naar gewoonte, beide partijen; brengt de politiek der Westersche Mogendheden in verdenking en betuigt een afkeer tegen Rusland, die aan een slecht verholten moederlijke liefde doet denken.

Prof. VREEDE steekt, in de *Utrechtsche Courant*, onbewimpeld de Russische vlag op, en wordt daarin — 't geen uit den aard van zijne existentie verklaarbaar is — trouw door het *Goudsch, Kronijkske* geholpen. Prof. VREEDE tracht, door hartstogtelijke taal, eene nationale antipathie tegen Frankrijk op te wekken, door herinnering aan het tijdvak van den eersten Napoleon, en vergeet niet enkel, dat de toestand van dien tijd niet meer is die van den tegenwoordigen; maar verzuimt daarbij de treurige rol te vermelden, die Rusland — thans des Hoogleeraars eenig plechtanker — bijvb. in de Belgische omwenteling ten onzen aanzien, en als bondgenoot en als naaste bloedverwant, heeft gespeeld.

De *Amsterdamsche Courant* zegt niet openlijk wat ze meent — 't is een karaktertrek; maar vult hare kolommen dagelijks met telegraphische berichten aan Rusland gunstig en met couranten-artikelen, geput uit Russisch-gezinde organen.

Naar het oordeel der *Nieuwe Rotterdamse Courant*, en wij zijn het met haar eens, kan het toonen van dergelijke sympathien ons land in een poel van ellende dompelen:

Hetgeen echter hoogst laakbaar is, is het toonen van sympathien, die ons land in een poel van ellende kunnen dompelen. Er is wel is waar eene coterie in ons land, die onze constitutie gaarne zoude zien verdwijnen en ons naar de antocratie heenvoeren: Het is natuurlijk, dat deze sympathie gevoelt voor de Russische zaak. Hoe meer toch de Russische invloed in Europa toeneemt, des te grooter wordt de kans voor het slagen hare pogingen, en des te eerder is het mogelijk, dat hare wenschen vervuld worden. Wil zij echter het vaderland niet te gronde rigten, dan behoort zij die belangstelling in de geheimste schakel hoeken van haar hart te verbergen. Waar moet het hart, dat zij zich zoo ver vergeet, van zich niet alleen openlijk Russisch-gezind te betoonen; maar in het openbaar voor de Russische wapenen te bidden. Reeds heeft een Engelisch dagblad, als eene daad vermeld, en het is te hopen, dat het slechts bij eene enkele geïsoleerde daad zal blijven.

Indien er toch aanleiding tot dwang tegen ons zoude worden genomen, zulke manifestatiën zouden zeker de middelen zijn, die daartoe als van zelve de gelegenheid zouden bieden. Wie toch ziet het niet in, dat het de groote mogendheden tarten is, als een klein land, wiens belang, beschaving en regeringsvorm, het sympathie voor hare zaak moest inboezemen, zich openlijk tegen haar verklaart? Die eene geïsoleerde daad schijnt dan ook in Engeland veel sensatie gemaakt te hebben. Het is echter verkeerd, daarnaar de algemeene denkwijze af te meten.

Ook wij gelooven, dat wanneer de Russisch-gezinde manifestatiën blijven voortgaan, het spoedig blijken zou, dat de Westersche machting en het constitutioneel verdrag het grootste deel der Nederlanders tot aanhangers heeft. Geen oogenblik verlieze men toch uit het oog, dat de sympathie hier te lande voor Rusland verbonden is aan de hoop, om onze constitutionele instellingen ondermijnd te zien: alseer door deze hoop wordt die sympathie aangewakkerd.

Met ons zijn *Handelsblad* en *Echo Universel* eens, dat men den raad van THORBECKE had moeten volgen; om te trachten, tijdig een verbintenis tot stand te brengen, tusschen de Staten van minderen rang, om de aanspraken der neutraliteit vast te stellen en te handhaven; en door gedrags aan de groote mogendheden ontzag in te boezemen. 't Is nu te laat; want, zoo als te rgt werd opgemerkt, de politiek, die de Regering volgde, laat zich uitdrukken door het spreekwoord: „Gods water over Gods akker laten loopen.“

Al wie, onpartijdig, den loop der gebeurtenissen heeft gevolgd, moet met de *Tijd* erkennen: „dat ofschoon de Noordsche Beer zich nog niet in den Rijn baadt, hij echter naar een anderen kant is uitgebroken, en dat het verbond met Frankrijk en Engeland gesloten, niet als op een ellendigen hoop in Europa kampeerende Turken te beschermen, maar om de onafhankelijkheid van ons gausche werelddeel te handhaven en den overvelder, die naar Konstantinopel grijpt, in zijne vaart te stuiten.“

Naar luid van een telegrafisch bericht, zou gister, op een interpellatie in de kamer van afgevaardigden te Brussel, de Belgische regering verklaard hebben, dat er nog geene stappen gedaan zijn, om de toetreding van België tot de politiek der Westersche mogendheden te verkrijgen. „In geval dit mogt plaats hebben — zegt de dépêche — zou de regering het stelsel van gewapende neutraliteit aannemen, zich daarbij beroepende op de tractaten van 1839, daar de Belgische neutraliteit in het belang van geheel Europa is.“

Gewapende neutraliteit is ook het geliefkoosde stelsel van onzen Minister van Oorlog.

Zou de Regering, in verband met de interpellatie in de Belgische Kamer van afgevaardigden, niet eenige inlichting kunnen of behooren te geven?

Bijv. of er al dan niet stappen zijn gedaan, om onze toetreding te verkrijgen? Prof. VEEDE verklaart althans, in de *Utrechtsehe Ct.* van gister: „dat de lastige aandrang der oorlogvoerende magten ook ons Kabinet niet spaart.“

Of, in geval zoodanige stappen gedaan werden, Nederland mede het stelsel van gewapende neutraliteit zou aannemen?

Of, in ieder geval, maatregelen zijn genomen, om België en Nederland — wier belang in dezen zoo naauw verbonden zijn — te doen zamengaan en eendragtig te doen handelen?

De aandacht, welke de openbare meening aan dit groote vraagstuk schenkt, is, meenen wij, van dien aard, dat inlichting van de zijde der Regering niet wel langer kan worden uitgesteld.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Op eene interpellatie in de Belgische kamer van afgevaardigden heeft de Regering geantwoord, dat er nog geene stappen gedaan zijn, om de toetreding van België tot de politiek der Westersche mogendheden te verkrijgen. In geval dit mogt plaats hebben, zou de regering het stelsel van gewapende neutraliteit aannemen, zich daarbij beroepende op de tractaten van 1839, daar de Belgische neutraliteit in het belang van geheel Europa is.

Wij spraken gister met een enkel woord over een artikel van de *Times* nopens de zending van lord John Russell naar de Conferentie te Weenen. Het blijkt daaruit, dat die zending een tweeledig doel heeft en wel om lord John gedurende eenigen tijd uit Engeland en uit het parlement te verwijderen en tevens om de verdediging der Britsche staatkunde aan een man van uitstekende bekwaamheden toe te vertrouwen.

Men meent in eene telegrafische dépêche uit Londen, dat 16 Febr. dat de heer Roebuck in het Lagerhuis verklaard heeft, dat hij aanschijnend Dinsdag zal voorstellen eene commissie van onderzoek te benoemen, ingevolge zijne vroeger aangenomen motie.

Lord Palmerston heeft daaren een overzicht gegeven van de onderhandelingen, die er tijdens de ministeriële crisis door graaf Derby, ten opzichte van de heeren Gladstone en Sidney Herbert zijn geopend. Hij verklaarde verder, den heer Roebuck in commissie te zullen bestaande, doch heeft ook radicale hervormingen in het leger, zowel in Engeland als in den Rijn. Hij hoopte dien tengevolge, dat de heer Roebuck niet hij zijn voornemen zal volhouden.

De heer Disraeli ontkende, dat graaf Derby aan de peilstenen voorstellen gedaan heeft.

Voorts bestreed hij de samenstelling van het nieuw ministerie.

Het bericht, dat in omloop was omtrent de zending van de afgevaardigden, door elke mogendheid wordt stellig tegengesproken.

Volgens een bericht van de *Morning Post* zou lord John Russell naar Parijs vertrekken, alwaar hij Keizer Napoleon en den heer Drouyn de L'Huys zal ontmoeten. Daarna zal hij naar Berlijn gaan, om daar een onderhoud met het Berlijnsche hof te hebben.

De conferentie, welke gedurende eenigen tijd rusten worden thans weder besproken.

Volgens een bericht van de *Morning Post* toch zou het congres der plenipotentiarissen over veertien dagen hervat worden.

Oostenrijk, Engeland, Frankrijk, Turkije en Rusland zullen daarop verlegenwoordt worden en Pruisen ook, indien deze mogendheid het door de Westersche mogendheden verlijpde tractaat onderloopt. Frankrijk zal waarschijnlijk een tweede plenipotentiaris zenden.

Volgens de jongste berichten zouden de Westersche mogendheden thans geneigd zijn, om in overeenstemming met den wensch des Konings van Pruisen afzonderlijke tractaten van bondgenootschap met dien staat te sluiten. De mogendheden worden in dit besluit geleid door de overweging, dat Pruisen daardoor evenzeer tot dezelfde werkzame politiek als die van Oostenrijk en de mogendheden zou overgaan.

De *Times* verzekert uit goede bronnen de mededeeling ontvangen te hebben, dat er op dit oogenblik te Berlijn ernstig beraadslaagd wordt over een dergelijk plan.

Wij deelden gister mede, dat de *Times* er over klaagt, dat sir J. Graham, ofschoon steeds ziekelijk, aan het hoofd van de admiraliteit blijft. In gelijken eest laat dit blad zich ook uit over de benoeming van een man van tachtig jaren, lord Sexton, tot kommandant van het Iersche leger, en betreurt dat het bevel over eene afdeeling in de Krim wordt toevertrouwd aan Lord Rokely, die doof is. De benoeming van den admiraal Boxer tot kommandant van Balaklava, die te Konstantinopel ongeschikt werd geacht, wordt evenzeer afgekeurd.

Wij maakten gister met een enkel woord melding van de oneenigheid, welke er in de Donau-vorstendommen bestaat tusschen de inwoners en de bezettingstroepen.

De *Constitutionnel* meldt deswege, dat de Oostenrijksche regering deze ongeregeldeheden zeer afkeurt en ook de strengste bevelen naar het hooftwapper heeft gezonden om die wanordeligheden te onderdrukken; maar, ongelukkigwijze, hebben de Oostenrijksche autoriteiten in de vorstendommen niet veel geneigdheid aan den dag gelegd om zich overeenkomstig het verlangen der Oostenrijksche regering te gedragen.

De feiten, welke het hier geldt moeten eene herhaling zijn van die, welke reeds dikwijls in de Vorstendommen hebben plaats gehad. Een correspondent van den *Constitutionnel* zegt: „Ik weet, dat Prins Gika onlangs, optevreden over het ongeschikte gedrag der Oostenrijksche soldaten ten aanzien van de Moldaviërs, aan generaal Coronini heeft verklaard, dat hij Z. M. Keizer Frans Joseph zou bevelen maken met al de buitensporigheden van de Croaten. Generaal Coronini dit vast besluit van Prins Gika vernemende, verzocht dezen, om nog te wachten met het doen van dezen stap, behoudende hij intusschen, alles aan te wenden, ten einde die wanordeligheden te doen ophouden. Het is dus te hopen, dat zij zich niet weer zullen herhalen.“

De *Constitutionnel* heeft uit Weenen berichten ontvangen, die bevestigen hetgeen voorspeld was omtrent de veranderingen in verschillende administratieve betrekkingen in Oostenrijk en hoofdzakelijk in de directie van de bank. Ook zegt men, dat de Minister van Justitie, baron Krauss zal aftreden, om door prins Furstenburg te worden vervangen.

Ook wordt gezegd, dat de heer von Bruck, alvorens de portefeuille van Financien te aanvaarden, als voorwaarde stelt de herstelling van het ministerie van oorlog, op grond, dat de aangelegenheden van dit deel van het algemeen bestuur, sedert die door den Keizer alleen behandeld worden aan de controle van den ministerraad onttrokken zijn.

Berichten uit Bern bevestigen, dat de onderhandelingen met Oostenrijk wegens de schikking der bestaande geschillen, groote moeilijkheden onderrinden, paardien deze regering niet alleen de terugroeping van de verdreven geestelijken, maar zelfs een half miljoen franks schadevergoeding vordert voor de kosten der afsluiting van de grenzen.

Naar aanleiding hiervan, wordt van de zijde van Zwitserland schadevergoeding vereischt voor de 100 uit Lombardije verdreven personen.

De Zwitsersche bladen verklaren zich bij voortdurend voor het in stand houden der eenzijdigheid.

Een officieel orgaan behelst zelfs een stuk, waaruit duidelijk de afkeerigheid der Regering blijkt, om door het sluiten van een tractaat, de verpligting op zich te nemen, hulpstroepen of recruten tegen Rusland te leveren.

Reeds gister hebben wij gemeld, dat de Spaansche Cortes, nadat eenige interpellatiën over de afschaffing van sommige accijnsen tot het ministerie waren gericht, overgegaan zijn tot de beraadslaging over de grondslagen der grondwet, en dat ook deze discussiën, even als de vorige, het karakter van uitsluiting behouden hebben.

Zelfs de niet progressieve redenaars hebben alleen verdraagzaamheid voor den niet Katholieke geloofsbelydenissen gevraagd.

De zitting eindigde nadat de heer Mofeste Lafuenta, lid der commissie gene redevoering had gehouden, waarin hij even als de heer los Heros, zich voor het beginsel van godsdienst-vrijheid verklaarde, maar niettemin zeide van omdeel te zijn, daer de toepassing daarvan Spanje thans in groote verwickelingen zou kunnen brengen.

Een dan correspondent van de *Indépendance Belge* meldt, dat de heer Madoz der Cortes een wetsontwerp van hoog gewigt zal aanbieden. Het zou eene leening van vijf miljoen realen gelden.

ENGELSCH POST.

De herkiezing van lord Palmerston te Tiverton, op Maandag jk. plaats gehad. De edele heer werd algemeen stemmen herkozen. De maire van de stad zeide bij de mededeeling dier uitkomst, dat deze herkiezing een nationale en niet die eener partij was. Deze bekendmaking werd met een driemaal herhaald hoers begroot.

— De gevolgen der motie van den heer Roebuck boezemen veel vrees in.

— De *Examiner* acht zich gerechtigd om te verklaren, dat de Engelsche regering besloten heeft, het bevelhebberschap over het vreemden legioen aan den kolonel F. B. Cherney toe te vertrouwen. Alzoo men weet deze benoeming goedkeurd. De kolonel bezit niet alleen vele militaire bekwaamheden, maar is bovendien zeer met de Krim bekend.

FRANSCH POST.

Wij meldden, dat Voly-Pacha, ambassadeur van Turkije, benoemd is tot grootkruis van het legioen van eer. Mehemet Bey, zijn broeder, eerste secretaris van de ambassade, is benoemd tot ridder van dezelfde orde. De heer Duanon, consul-generaal van Turkije te Parijs, heeft insgelijks het ridderkruis van het legioen van eer ontvangen.

— De heer Soulé, oud-minister van de Vereenigde Staten te Parijs, zal zich te Cowes inschepen op de stoomboot *Union*, welke naar N.-Y. vertrekt.

— De *Spectateur*, een dagblad van Lyon, van dezelfde godsdienstige kleur als de *Univers*, heeft van de Regering eene waarschuwing ontvangen wegens het plaatsen van een artikel tegen Spanje nopens de wet op den verkoop der geestelijke goederen. Spanje wordt in die officieel waarschuwing eene gealicerde mogendheid genoemd.

— De dagbladen van Algiers maken gewag van een nieuwe onderwerping van eenige stammen en onderafdeelingen van Tiemen.

— Het schijnt zeker, dat meer dan twaalf honderd jonge lieden, die deel uitmaken van de Zwitsersche militie, pogingen hebben aangewend om zich in het vreemden legioen te doen intjoen.

— Men spreekt van eenige bewegingen in geheime genootschappen en van eenige arrestatiën, die er te Parijs zouden hebben plaats gehad. Het schijnt echter, dat de slechts losse geruchten zijn.

— Eene telegrafische dépêche uit Varna van 6 Febr. meldt, dat Omar-Pacha zich op de *Columbo* naar de Krim heeft ingescheept.

— Generaal Polissier, die den Ben te Konstantinopel aan kwam, vertrok weder onmiddellijk, om zich naar het kamp van Sebastopol te begeven.

— De prins hospodar van Moldavie heeft eene leening van vier honderd miljoen pasters gesloten, welke hem door een bankier te Weenen zijn verstrekt. Eene dergelijke operatie, door een Oostenrijksch onderaan ondernomen, is niet van betekenis onthloot.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Aan de *Memorie van Beantwoording* op het Voorloopig Verslag omtrent het wetsontwerp tot *Regeling en beprking der uitoefening van het Regt van Vereeniging en Vergadering*, uitteenen wij het navolgende:

Met genoegen heeft de Regering opgemerkt, dat niet voerbij is gezien, hoe als hoofdbeginsel der tegenwoordige voordragt het stelsel van repressie is aangenomen.

De Regering deed dit, omdat zij vermeende, met het oog op de wijze waarop de uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering zich in de laatste jaren hier lande deed kennen en ontwikkelde, dat onder de bestaande omstandigheden een stelsel van preventie onnoodig kon worden geacht.

Indien op dit hoofdbeginsel der wetsvoordragt eene langrijke uitzondering is gemaakt met opzigt tot de aed. lighenaren, dan is het dewijl de Regering op dit punt e vaste overtuiging heeft van de onmisbaarheid van preventie bepalingen.

Het stelsel van preventie, dat in 1848 en 1849, en met name voor staatkundige vereenigingen, zich aandeed, maar bij terugkeer van twintigjarige rust en orde in de inwendigge toestand der rijken in Europa, thans overhoop mag heeten, is ook nu en zal immer nultig en noodzakelijk blijven, met opzigt tot de vereenigingen, want de deelgevoelen verdwijnen o. n. plaats te maken voor denkbeeldig wezen, dat zijne stichters en hunne geestes verslindt en, onder de opvolging der geslachten voortleeft, ze allen aan zich rijnsbaar maakt.

De Regering heeft door het indienen der tegenwoordige wetsvoordragt zich harerzijds gekweten van den plicht, dien 10 en h. t. 5de additionele artikel der Grondwet aan de gemeente magt oplegt.

Bij het ontwerpen dier voordragt is rijpelijk overwoog al hetgeen hij in 1848 en 1851 behandelde wetsontwerpen is voorgevallen. Met inachtneming daarvan, als der veranderde staatkundige omstandigheden, is de geringe te werk gegaan, en heeft zij alrean pal gegaan, daar waan noch de vroeger gevoordt heraankeuring de veranderde toestand van Europa terugtreed verood. De Regering wenscht en voor de verantwoordelijkheid Ministers en voor het regt van vereeniging en vergadering zoodanige wetten, welke in het waarachtig belang van Staat nuttig en oorbaar zijn. Zij kan niet anders

rustheid hare voordragten verdedigen, omdat deze geene andere strekking hebben, en zij gaarne belangrijke opmerkingen overweegt en aan gegronde bezwaren te gemoet komt.

Eene eerste behoefte is dat men met juistheid zich voor ogen stelle het onderwerp van wetgeving dat hier te regelen valt.

In § 2, 5 en elders in het Voorloopig Verslag is het denkbeeld aan den dag gelegd dat deze wet alleen de politieke vereenigingen zou mogen raken; dat bij art. 10 der Grondwet alleen regeling van het recht van vereeniging in eenen politiekken zin bedoeld zoude zijn. De onbestemdheid die laatste uitdrukking daarlattende, moet de Regering de juistheid ontkenen van het eerste beweren. De Grondwet onderscheidt niet, en overal waar recht van vereeniging en vergadering bestaat, is ook het onderwerp van wetgeving daar in twee artikelen der Grondwet aan de regeling des wetgevers opgedragen.

In § 2 des verslags wordt de vraag besproken, aan welke vereenigingen en vergaderingen bij het opstellen van art. 10 der Grondwet wel gedacht mocht zijn.

De Minister van Justitie kan, zoo goed als iemand, die vraag beantwoorden, als een der stellers van dat artikel. Men bracht in de eerste plaats de erkenning van voornamelijk recht in het artikel, omdat het in vroegere jaren niet zelden was miskend, zoo niet ontkend, met willekeurige toepassing of niet-toepassing der artt. 291 en volgg. Code Pénal; tegen de Afgescheidenen. Men schreef voor regeling en beperking, omdat met de publieke orde in harmonie moest worden gebracht, gelijk de oorspronkelijke voorstellers en later de Regering in hare Memorie van Toelichting zich uitdrukten, het recht, dat (getuige onze menigvuldige vernootschappen en andere) reeds heeft bestond, en hetwelk het burgerlijk recht, handelende over de zedelijke lichamen, reeds uitdrukkelijk had erkend. (Voortuin, Geschiedenis en beginselen der Grondwet, blz. 106.) De Regering meent te mogen vragen, of deze en dergelyke in de officieel gewisselde stukken voorkomende zinsneden het gevoelen wettigen, dat bij het opstellen van dat artikel voornamelijk, zoo niet uitsluitend, gedacht zoude zijn aan de erkenning van het recht tot het houden van vergaderingen van staatkundigen aard, die, men lette wel, vóór 1848, hier te lande niet of bijna niet bestonden, en dus niet wet door de Regering gezegd konden worden reeds bestaand; of het juist zij, gelijk het verslag beweert, dat bij art. 10 toch zeer zeker alleen regeling van het recht van vereeniging in politiekken zin zoude bedoeld zijn.

In § 1 en elders is wijders in het verslag beweerd dat, aangezien de Grondwet het recht van vereeniging en vergadering heeft erkend, bij de regeling der uitoefening van dat recht alleen bevestiging, bescherming en uitbreiding te pas kwam van de bevoegdheid, die de ingezetenen ten dezen aanzien reeds vóór 1848 verworven hadden. In geen geval mochten die ingezetenen in eene minder voordeeltige stelling geplaatst worden dan zij nu reeds in dit opzigt innamen. De Regering zal niet onderzoeken, of de bedoelde bewering iets meer zij dan hetgeen men eene petitie principii pleegt te noemen, en of niet juist datgeen, wat de Regering voorstelt en hier in het verslag wordt gewraakt, de ingezetenen in eene betere stelling brengen zal dan waarin zij nu zijn geplaatst. Wat daarvan zij zal hieronder breeder worden ontwikkeld; het komt hier slechts aan op de vraag, of de vereenigingen, ook die welke met een civiel-regtelijk al of niet staatkundig doel bestaan, tot het hien te regelen onderwerp van wetgeving behooren.

Dat het recht van vereeniging, van welken aard ook, in harmonie moet zijn of gebruikt worden met de openbare orde (Voortuin, bladz. 106); dat het voorschrift des artikels het recht van vereeniging en vergadering onderwerpt aan alle voorschriften, die de wetgever noodig mocht oordeelen om de uitoefening van dit recht voor het behoud der openbare orde *anschadelijk* te maken (Voortuin, bladz. 109); dat daar waar de Grondwet tusschen staatkundige en niet staatkundige vereenigingen niet onderscheidt, de gewone wetgever de taak, hem in art. 10 der Grondwet in het algemeen opgedragen, niet eigentlijk mag beperken tot de vereenigingen van staatkundigen aard, is bij de Regering boven iederen twijfel verheven. Wanneer de uitoefening van een recht zal moeten worden toegestaan, zullen toch ook de aard van het recht en de gevolgen, welke het recht moeten worden aangewezen.

In de beschouwingen der Regering omtrent de vereenigingen onder den naam van zedelijke lichamen laten zich gevoeglijk tot vier punten terugbrengen, te weten: 1o, het stelsel bij dit ontwerp in art. 5 en volgg. aangenomen; 2o, de rechtskundige juistheid of van; 3o, de verkeerde verandering van den invloed van het aangenomen stelsel; 4o, het vroeger en thans gewijzigd voorstel omtrent de wijze van erkenning.

In de eerste plaats moet nog een woord gezegd worden omtrent doel en strekking van art. 5 en volgg. des ontwerp. Gelijk de wetgeving thans luidt, staat het aan elke vereeniging vrij, zelve te bepalen welk stelsel van rechten op hare toepassing zal zijn; of de leden elk voor hun aandeel aansprakelijk zijn, zullen, dan of door hünne onderlinge overeenkomst, alle persoonlijke verantwoordelijkheid op zich uitgesloten.

Welk individu als zodanig is het gegeven, zich te bepalen rechts-toestand naar welgevallen te kiezen? En hoe kan men weigert aan het individu, staat men te denken een vereeniging van individus, het zedelijk, Grondwet vordert eene wet, wanneer een vreemdeeling, eene persona naturalis in den Staat zal optreden;

maar wanneer er eene onsterfelijke *persona juridica* optreedt, hetzij die uit vreemdelingen zij zamengesteld of niet, wil men niets! En toch is het optreden van een zedelijk ligchaam dikwerf voor den Staat vrij wat gewigtiger, vrij wat bedenkelijker dan de opneming in de huishouding van Staat van slechts een enkelen vreemdeling. Het zedelijk ligchaam is een persoon, die niet sterft; die overblijft, waar anderen verdwijnen, die met een vast doel ontstaan; dat doel steeds voor oogen heeft, en naar zijne bereiking met vasten wil onophoudelijk streeft; die rechten, eeuwen te voren bedongen, nog eeuwen daarna zal kunnen uitoefenen; die vaste goederen verkrijgt en opconsapelt en zoolang hij bestaat, buiten den handel houdt; een Staat in den Staat, tenzij onder toezigt en invloed van dezen laatsten, voor de openbare orde gevaarlijk.

In de tweede plaats moet de Reg. de aandacht vestigen op de *rechtskundige juistheid* van hetgeen in art. 5 en volgg. des ontwerp wordt voorgesteld in verband met gaest en strekking onzer wetgeving en die van andere landen.

De bepaling van art. 1698 Burgerlijk Wetboek is lijnrecht in strijd met het rechtsbeginsel dat een iegelijk verantwoordelijk is voor en gehouden wordt door zijne eigene handelingen; een rechtsbeginsel dat aan art. 1349, 1351, 1374 en volgg. Burgerlijk Wetboek, en zoovele andere wets-artikelen ten grondslag ligt.

De bepaling van art. 1698 Burgerlijk Wetboek is met de lijnrecht in strijd met den regel voor gewone maatschappijen en vennootschappen geschreeven, die hare leden persoonlijk aansprakelijk maakt, blijkens de art. 1676, 1679 volgg. Burgerlijk Wetboek, art. 18, 19, 20, 39, 40, 45 alinea 2, 58, Wetboek van Koophandel.

Daar men onpartijdig na de motieven, welke de voorstellers zelve voor art. 1698 hebben aangevoerd: men zal tot de erkenning moeten komen dat de bijgebrachte bewegredenen op zedelijke lichamen, uit overeenkomst geboren, niet toepasselijk zijn, en dat inderdaad voor zodanige zedelijke lichamen de uitzondering van art. 1698 eene juridieke ketterij is. Met de *openbare orde*, dat is hier, gelijk overal, de zuivere beginselen van recht en billijkheid, moet derhalve dat artikel wederom in harmonie worden gebracht, door de *persoonlijke gehoudenheid* aan te nemen van de leden der vereeniging, voor zooverre zij niet door de Grondwet of eene andere wet ingesteld, dan wel door het hoog gezag erkend is.

In de derde plaats moet de Regering er de aandacht op vestigen, dat in § 6 en elders in het Voorloopig Verslag de mate en uitgestrektheid van het in artt. 5 en volgg. gedane voorstel veel te ruim wordt genomen en daardoor misjaist is gewaarleerd.

De meeste vereenigingen — zoo luidt het verslag — zullen gedwongen zijn hare statuten te doen goedkeuren; het stelsel van preventie sluipt aldus van zelf weder bij; het door de Regering aangekondigd repressief stelsel komt derhalve ten slotte weder op een verbloemd stelsel van preventie.

Wat dit laatste aangaat, zal de Regering niet behoeven te doen opmerken, dat van verbloemen hier billijkwijze geen sprake zijn kan. De Memorie van Toelichting heeft onbewimpeld aangewezen op welke punten eene uitzondering op het repressief stelsel door de Regering werd noodig gekeurd en voorgedragen. Deze mijn juiste voorstelling moet, naar de Regering voorkomt; worden toegeschreven aan eene even onjuiste beantwoording der vraag, welke vereenigingen ten slotte zich aan de artt. 5 en volgg. des ontwerp zullen moeten onderwerpen. Alle vereeniging is vrij, de regelen er van zijn voor de leden verbindend. Niet erkend, werkt zij alleen niet naar buiten. Zij kan hebben gelden, mobiliare fondson, die worden beheerd naar de regelen der vereeniging; de afziedende administrateur geeft ze aan zijn opvolger over en het doel der vereeniging wordt bereikt zonder de schepping van een fictief wezen. De Regering ontkent dan ook dat de onschuldigste vereeniging tot onderlinge mispanning, gezelligheid, bevordering van kunsten en wetenschappen en weldadige oogmerken, zoo zij slechts eenige bezitting heeft, door de voordragt gedwongen wordt zich te doen erkennen en aan de Regering bijzonderheden van hare inwendige huishouding bloot te leggen. Dit Beweren van het verslag is bovendien eene miskenning van doel en van strekking van de geheele voordragt op dit punt. De Regering acht het hoogst wenschelijk, dat de vereenigingen van lieverden bevoelden aan niet meer het genot hebben van het voort dorden zoo gedeelig voordeel van art. 1698 Burgerlijk Wetboek.

Hoe nu zal dat door de Regering beoogde doel worden bereikt? Door die vereenigingen tot het vragen en verkrijgen eener erkenning, in den zin van art. 6 des ontwerp, te noodzaken of uit te lokken? Geenszins; want door eene aldus verkregene erkenning zullen zij het door de Regering zoo zeer gewraakte bonifice van art. 1698 Burgerlijk Wetboek behouden. Doel om strekking der geheele voordragt brengen immers mede om zodanige onschuldige vereenigingen van nut of vernaak aan geene erkenning van staatswege te onderwerpen, juist opdat zij in het belang der openbare orde mogen voldoen in de termen van art. 11, 1ste en 2de lid des ontwerp. Hetgeen o, dit punt in het verslag beweerd wordt, mag reeds uit dien hoofde derhalve ongegrond worden genoemd.

In de vierde en laatste plaats moet de Regering stilstaan bij de gronden van weigering eener gevraagde erkenning, gelijk, die in art. 7 des ontwerp omschreven, en in § 7 des verslags bestreden worden, en bij de wijziging, welke thans in het ontwerp omtrent de wijze van erkenning is gebracht. Al dadelijk zij gezezen, of eene onjuiste opvatting van art. 37 van het Wetboek van Koophandel met opzigt tot de naamloze vennootschappen.

Men schijnt in het denkbeeld te verkeeren, dat in de oprichting eener naamloze vennootschap van regeringswege zou moeten worden bewilligd; dat slechts de statuten niet striden met de artt. 38-55 des wetboeks, ook dan derhalve wintster de vennootschappij zelve met de goede zeden of openbare orde in strijd bleek te zijn. Het tegendeel is waar. Bij het onderzoeken der acte van oprichting eener naamloze vennootschap komen drie verschillende, op zich zelve staande vragen regeus in overweging, namelijk: 1o, of er strijd zij met de goede zeden, of 2o, met de openbare orde, en 3o, of de statuten met de betrokken wets-artikelen overeenkomen; en bij wien anders berust de uitspraakende, onvoorwaardelijke beantwoording der twee eerste vragen, dan bij de, hierin aan niets dan aan haar eigen oordeel en geweten gebondene Regering? Dit is, zoo waar, dat slechts voor weinige jaren de bewilliging tot het oprichten eener naamloze vennootschap werd geweigend, omdat dat haar doel geacht werd te strijden met de openbare orde en goede zeden, en zulks niettegenstaande de overgelegde statuten geheel overeenkomstig de wet waren. Het geheele argument, in § 7 des verslags, aan de statuten eener naamloze vennootschap ontleend, valt derhalve in dringende daargelaten de onmogelijkheid om bepalingen, voor eene naamloze maatschappij van koophandel geschreeven, te toetsen aan of te willen toepasselijk maken voor zodanige vereenigingen, welke als zedelijke lichamen zoo onder zoo geheel verschillende gedaanten en niet zoo geheel afwijkende doeleinden kunnen voorkomen. De Regering moet intusschen erkennen, dat eene andere opmerking haar niet heeft getroffen, te weten, dat naar de inzichten van opvolgende regeringen, misschien wel van opvolgende Ministers van Justitie, nu eens de erkenningen te zeer konden worden geweigerd, dan weder te mild toegestaan. Deze opmerking heeft de Regering gebracht tot eene nadere en rijpe overweging van artt. 5, 6 en 7 van het ontwerp, welke haar tot dit resultaat heeft geleid, dat geene vereeniging in perpetuum of voor onkeugelijken tijd het radicaal van persona civilis moet kunnen verkrijgen dan uit kracht eener speciale wet.

Bij deze Memorie was gevoegd de volgende Nota van Wijzigingen:

Art. 1. *dwarslijning te veranderen in oprichting.*

Art. 3 n°. 1. van de wet. Daarachter te voegen; of eene Wetfelijke Verordening.

N°. 3 te veranderen als volgt:

„Stoornis in de uitoefening der rechten, hetzij van het openbaar gezag, hetzij van bijzondere personen, hetzij van vereenigen, niet het gelijkgesteld.”

Art. 5. door *Ons* te veranderen in: of door eene wet of door *Ons*.

ingesteld of valt weg.

Als 2de en 3de lid van art. 5 bij te voegen het volgende:

„Alle voor onbepaalden tijd of voor langer dan 30 jaren vaangende vereenigingen, welke als rechtspersona willen optreden, behoeven eene erkenning door de wet.”

„Dergelijke vereenigingen, voor minner dan 30 jaren vaangende, kunnen door *Ons* of *Onzantwege* worden erkend.”

Art. 7 1ste lid wordt vervangen door het volgende:

„De erkenning door *Ons* of *vall Onzantwege* wordt alleen geweigerd op gronden ontleend aan het algemeen belang.”

Als 3de lid aan art. 7 toe te voegen:

„Tegen eene weigering van *Onzantwege* is binnen eene maand na hare daateekening hooger beroep op *Ons* toegelaten.”

Art. 12, laatste lid meer valt weg.

Art. 17, tweede lid valt weg.

Een nieuw 2de lid luidt als volgt:

„Onze commissaris in de provincie kan zodanige vergunning intrekken, of, hij weigering der vergunning door het hoofd van het gemeentebestuur, haar van zijnen kant op verzoek van belanghebbenden verleenen.”

Art. 20, 2de lid verleend dan; Hierachter te voegen, vijf dagen voor dat de bijeenkomst wordt gehouden, en kan . . . worden ingetrokken valt weg.

Een nieuw 3de lid luidt als volgt:

„Het 2de lid van art. 17 is ten deze toepasselijk.”

Art. 22, ter gelegenheid van dien te veranderen in: ter gelegenheid daarvan.

* Gravenhage, 17 Februarij.

Z. M. heeft aan Grotius Rep. gewezen getogdientaar Amstelsloot, ten laste van den Staat een pensioen verleend ten bedrage van f 366 s jaars, en aan Jan Vrede, gewezen dienaar te Heusden, ten bedrage van f 508 s jaars.

Z. M. heeft den heer J. M. W. baron Bista, uit Noord van den Staat zijn gezondheid, oerfot teruggevoerd als nederzident bij het hof van Denemarken, en tijdelijk buiten werkelijke dienst gesteld. Voorts is benoemd tot minister-resident bij het hof van Denemarken, de heer C. M. E. G. van Blijland, tot hertog raad van legatie bij het gezantschap te St. Petersburg. Verder zijn de heer G. M. G. O. de St. thans raad van legatie bij het gezantschap te Brussel, jonkheer W. G. van de Pol-jurist, thans secretaris van legatie bij het gezantschap te Frankfurt, in diezelfde betrekking overgeplaatst, de eerstgevoerde bij het gezantschap te Petersburg, en de laatste genoemd, bij dat te Bousset, terwijl eindelijk de heer M. A. H. van IJersum, thans attaché bij het gezantschap te Frankfurt, is benoemd tot secretaris van legatie om, in die betrekking dienst te doen, bij dat gezantschap.

Reeds een paar dagen geleden was te Parijs het gerucht in omloop, dat Keizer Napoleon voornemens zou wezen naar de Krim te gaan. Tot dus verre is dat gerucht nog niet bevestigd. Het blijft niettemin te Parijs stand houden en verscheidene bladen maken er melding van.

In de *Köln. Zeit.* komt een brief uit Berlijn voor, waarin gesproken wordt van het bestaan eener Pruisische nota, houdende, dat Pruisen zich het regt niet zal laten otnemen om zelf te oordeelen over de voorwaarde die de uitvoering der conventie van April moeten motiveren.

Russische agenten wederspreken in eenige Duitsche bladen het reeds vroeger medegedeelde berigt, dat het Petersburgsche kabinet een wapenstilstand heeft voorgesteld.

Binnen weinige dagen wordt uit St. Petersburg het definitief antwoord te gemoet gezien op de nadere uitlegging der vredesvoorwaarden, welke door bemiddeling van Oostenrijk aan het Russische kabinet dringend ter aanneming zijn aanbevolen.

Van dit antwoord, zal het voornamelijk afhangen of de vredes-conferentien met hoop op eenig goed gevolg zullen worden geopend.

Uit Konstantinopel wordt gemeld, dat de Turksche regering van plan is om 2,000,000 p. s. aan schatkist-biljetten uit te geven.

Volgens eene telegrafische depeche uit Londen heeft lord Goderach het hem aangeboden onder-secretariaat van de Board of Control van de hand gewezen, uit hoofde van de mogelijkheid, dat de regering omver zou geworpen worden.

Professor VREEDM verzekerde, in de *Utrechtsche Courant* dat ook ons Kabinet bemoeijelikt wordt door den lastigen aandrang der oorlogvoerende mogendheden.

Het *Goudsch Kronykske* legt de volgende verklaring af: Dat ook andere Staten [dan Sardinië] sterk [door Frankrijk en Engeland] aangezocht worden, hunne wapenen te keeren tegen Rusland, hoewel het hen nimmer deerde; dat ook Nederland aan dien aandrang blootgesteld is, kan men ter goeder trouw niet dan uit onkunde loochenen.

Gisteren is door Burgem. en Weth. van 's Gravenhage eene buitengewone schaalcollecte gehouden, waarvan de opbrengst zal strekken tot uitdeeling van brandstoffen en dekking aan de armen. Zij heeft ruim f 2700 opgebracht.

Naar men verneemt, zal er Dingsdag bij Z. M. weder een thé dansant plaats hebben.

Het bal, dat gisteren avond bij HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik werd gehouden, was weder even prachtig en luisterrijk als het voorgaande. Het werd door onderscheidene leden der Koninklijke familie bijgewoond. Tot de genoodigden behoorden de leden van het corps diplomatique, de Ministers, leden van de Staten-Generaal enz.

De Minister van Financien heeft, bij resolutie van 23 Januarij j. bepaald, dat het voor de betrekking van controleur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen vereischte examen dit jaar zal plaats hebben op Vrijdag 13 Maart a. s., en wel in het lokaal van het Ministerie van Financien, voor dezelfde hoofdambtenaren, die daartoe in Febr. 1854 waren aangewezen. Ofschoon, volgens de bepalingen van art. 6 van het Kon. besluit van 26 Febr. 1853, n° 63, geene surnumerairen tot controleurs benoembaar zijn, dan na een surnumeriaat van minstens drie jaren, echter tot het meergemelde examen ook nu reeds zullen worden toegelaten die surnumerairen, welke, op den 1 Maart aanstaande minstens twee jaren als zoodanig zijn werkzaam geweest.

De Minister van Financien heeft de ontvangers der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen gemagtigd, om de assignatien, door de Ned. Handel-Maatsch. op de Ned. Bank wordende afgegeven, tot voldoening hief te lande van Oost-Indische pensioenen, verlof-tractementen en delegatien, te kwijten, in zoverre daartoe genoegzame fondsen bij hen voorhanden zijn, en de voldaan geteekende stukken, in hunne gewone stortingen bij den betaalmeester van het arrondissement over te brengen; terwijl zij, bij gebrek aan middelen, de keuze zullen laten aan de belanghebbenden om te wachten tot dat weder gelden zullen zijn ingekomen, of wel de assignatie tot voldoening bij den gezegden betaalmeester aan te bieden.

De Minister van Oorlog heeft ter kennis van de belanghebbenden gebracht, dat, op Maandag den 12 Maart aanstaande, door de hoofd-administratie van de hierna vermelde korpsen in derzelver respectieve garnizoens-plaatsen onder nadere goedkeuring van het Min. van Oorlogzal worden overgegaan tot de publieke aanbesteding der leverantie van remont-paarden, waarvan het getal voor ieder van die korpsen is bepaald als volgt: Voor het 1e. regement dragonders te Zutphen, op 46 paarden; voor het 2e. regement te 's Gravenhage op 40 paarden; voor het 3e. regement te Haarlem op 29 paarden; voor het 4e. regement te Deventer, op 24 paarden; voor het regement jagers te paard te Tilburg, op 201 paarden; voor het regement veld-artillerie te Utrecht, op 212 paarden; en voor het regement rijdende artillerie te Leijden, op 24 paarden.

De Inspecteur van de geneeskundige dienst der Landmacht heeft alle genees- en heekkundigen, die genogen zijn, om zich als officier van gezondheid der 2de klasse voor de geneeskundige dienst ter kuste van Guinea te verbinden, verwittigd, dat zij zich bij verzoekschrift, op zegel geschreven en postvrij in te zenden en na daarop bekoemen antwoord in persoon, bij hem Inspecteur, aan deszelfs bureau te 's Hage, in het lokaal des magazijns van

geneesmiddelen, wijk I, n° 327, behooren aan te melden met overlegging der bewijzen, vermeld in de *Staats-Cl.* van 17 dezer, waarna hen de gelegenheid zal worden verschaft, om, volgens door den Inspecteur voornoemd te geven inlichtingen, aan 's Ryks kweekschool voor Militaire Geneeskundigen te Utrecht bewijzen van voldoende bekwaamheid in de genees- en heekkundige wetenschappen te geven voor de betrekking van officier van gezondheid der 2de klasse.

Volgens bij den officier van justitie te Leijden ontvangene aangifte is op 30 Januarij 1855 op het postkantoor te Alphen bezorgd en gefrankeerd een brief, inhoudende twee muntbiljetten elk van f 10, waarvan de nummers evenwel niet bekend zijn, met het volgend adres: Aan Mevrouw C. A. M. Wilbers, ten huize van den heer Paul, drie hoekjes tegenover het Sint-Anna-straatje in 's Hage welke brief evenwel niet aan deszelfs adres is bezorgd.

De Minister van Financien, in overweging genomen hebbende, dat, behalve de wetenschappelijke opleiding in het vak der boekkunde, het tevens eene eerste vereischte is, dat de ambtenaren, welke in het vak der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, den rang van controleurs wenschen te bekleeden, ook blyken geven van hunne ervarenheid in de wetten en instructien, de genoemde vakken betreffende, heeft goedgevonden, bij resolutie van 11 Februarij 1854, de heeren arrond.-directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, uit te noodigen om aan de ontvangers, surnumerairs, mitsgaders aan zoodanige visiteurs of hoofdcommissies, in de termen vallende van art. 4 § 9 van Zr. Mjs. besluit van den 21sten Februarij 1853, n° 63, te kennen te geven, dat het af te leggen examen zich mede zal uitstrekken tot de verschillende vakken van belasting, hierboven vermeld.

In eene telegrafische depêche uit Smirna dd. 7 Februarij wordt gemeld, dat de heer J. van Lennep oud consul der Nederlanden in die stad overleden is.

Dingsdag jl. overleed te Delft, in den ouderdom van 65 jaren, mej. de wed. den Heugst geb. Smink, sedert 1827 de betrekking van vroedvrouw uitoefenende. Vrijdag nacht jl., na 2 verlossingen verrigt te hebben, gevoelde zij zich, korten tijd daarna, door gevalte koude niet wel, welke ongesteldheid eene ongunstige wending nam en spoedig een einde aan haren zoo nuttigen werkkring maakte. Gedurende hare praktijk heeft zij 6233 verlossingen verrigt (bijna een derde gedeelte van de bevolking der stad Delft). In 1827, het eerste jaar van de aanvaarding harer betrekking, bedroeg dit getal 12; 16 jaren later steeg dit tot het aanzienlijk cijfer van 324 en nog in het afgelopen jaar bedroeg het 268. (R. Cl.)

Dezer dagen heeft de heer J. J. van der Made te Amsterdam aan den minister van Binnen Zaken concessie aangevraagd voor eene schroefstoomboot van Amsterdam naar Rotterdam, Dordrecht en Moerdijk, in verband met de spoorwegen van de Moerdijk, Belgie en Frankrijk. (H. Bl.)

Gister zijn van regeringswege, ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken verzonden: 1o. nummer 3 der Hannoversche Gesetz-Sammlung van 1855, waarin een koninklijk besluit voorkomt, betreffende den invoer van talk, alsmede van stearine in Hannover; 2o. gedrukt verslag wegens den handel en de nijverheid der vrije stad Lubeck gedurende 1854.

Men verneemt, dat te Antwerpen ter beurze het gerucht in omloop was, dat de Nederlandsche regering onverwijd 39,000 man verschillende ligtingen zoude onder de wapens roepen.

× × Leijden, den 16 Februarij 1855. De Algemeene Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeenten alhier heeft ter vervulling der bestaande vacature als herder en leraar dezer gemeente, veroorzaakt door het overlijden van Ds. N. Berkhout, op heden gemaakt het volgend twaalfstal als B. J. Adriani te Haarlem, V. J. Berkhout te Monster, H. Brouwer te Oudkerk, G. P. Kits van Heijningen te Oudewater, A. H. van der Hoeve te Keppel, J. P. de Keizer te Arnhem, van Ketwich te Schoonhoven, J. Kooij te Lisse, G. L. van Loon te Zwolle, H. M. C. van Oosterzee te Oirschot, J. J. Sluiter te Dordrecht en M. van Staveren te Leeuwarden.

Men verneemt, dat door nu wijlen Mevrouw Johanna de Croix, Wed. Johannes de Haan bij haren uitersten wil de volgende legaten zijn vermaakt, als: aan de Huiszittende en Diaconie-armen en aan het Gereformeerde weeshuis, ieder vier cert. 2½ pCt. werkende schuld van f 1000; aan het Minnehuis en aan het Gereformeerde Oude mannen- en vrouwenhuis ieder drie certificaten en aan de gemeente Commissie van het Nederduitsch Hervormd Kerkenootschap voor- en tot onderhoud van de Hooglandsche Kerk twee certificaten van gelijke grootte; alsmede aan het Nederduitsch Bijbelgenootschap f 300 in contante. Gewis treffen wij hier een zeldzaam blyk aan van bijzondere heiladigheid van den stand, waartoe de overleden behoorde.

+ Apeldoorn, 15 Febr. In de raadsvergadering van H. Dingsdag is aangehoord een verslag van de commissie tot de verlenging van het Apeldoornsche kanaal naar den IJssel bij Dieren, waaruit onder anderen bleek dat de deelneming en ondersteuning door belanghebbende ingezetenen, beneden de verwachting zijn gebleven, maar daarentegen de gedane eischen voor te ontveenen gronden, inzonderheid onder Dieren zeer overdreven zijn te noemen, zoodat de hoop, om door de uitvoering van dit werk meerder

leven en ontwikkeling aan de Veluwe te geven, niet schijn te zullen worden vervuld. — Intusschen begrijpt iedereen dat het nu of nooit hier volkomen toepasselijk is en velen die zich thans schuil houden achter 't zal er buiten al toech wel komen, kunnen hunne bekrompen inzigten, onverschilligheid wel eens te laat betreuren.

De heeren raadsleden van Rhemen uit Brummen, Hooff uit Rheden en Liese uit Apeldoorn, hebben zich het lid van Gedeputeerde Staten den heer van Lijnde nogmaals in commissie vereenigd ten einde te beproeven de voorgekomen bezwaren op te heffen of te verminderen.

Deventer, 16 Februarij. De 225ste verjaardag van de stichting van ons Athenaeum wordt heden alhier gevierd. De stad heeft een feestelijk aanzien door het wapperen der vlaggen uit de woningen van de meeste ingezetenen. Ten 12 ure begaven zich HH. Curatoren en Professoren, gevolgd door het corps Studenten in plegtig optocht van het raadhuis naar het Athenaeum gebouw. De aftredende Rector magnificus dr. M. J. Cop gaf eerst een kort overzicht van de lotgevallen van het Athenaeum gedurende zyne ambtsbediening en droeg vervolgens het Rectoraat over aan den hoogleeraar dr. V. S. M. van der Willigen. Daarop hield de nieuwe benoemde hoogleeraar dr. J. van Vloten zijne inaugurele oratie en sprak over de zedelijke werking van de beoefening der Vaderlandsche Taal- Letter- en Staatsgeschiedenis. De president van Curatoren, mr. W. H. Cost Jordens, geeft heden middag een groot diner, terwijl na afloop daarvan H.H. Studenten serenades met fakkellicht zullen brengen.

Per Telegraaf.

St. Petersburg, 16 Februarij. Een depêche van prins Mentchikoff van 8 dezer, houdt in, dat geen verandering in den stand van zaken tot dat tijdstip, vóór Sebastopol was gekozen. De Russen gaan voort met hunne aanvallen op de belegeringswerken. De Franschen hebben de Engelsche loopgraven bezet.

Londen, 17 Februarij. Lord Palmerston heeft in het parlement medegedeeld, dat lord John Russell Maandag of Dingsdag zoude vertrekken, en dat hij te Parijs en Berlijn confidentiële mededeelingen zoude doen. Verdoende hij dat men konde hopen op een eervollen vrede en mogt dit niet gelukken, op eene krachtdadige voortzetting van den oorlog.

Men zegt dat de vice-admiraal Dundas benoemd zal worden tot kommandant der Oostzeevloot.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM 17 Februarij 1855			
		Nederland. Pct.	Rusland. Pct.
Ned. W. Schuld.	2½	60½	101½
Dito Certificat.	3	71½	100½
Dito Dito ..	4	89½	5
O. I. Leening.	4		4
Amort. Syndic.	3½		4½
Hand.-Maats.	4½		5
Belgie.			
Certificaten ..	2½		5
D ^o Rothschild.	2½		5
Frankrijk.			
Obligatiën ..	3		6
Spanje.			
Nieuwe ..	1	17½	4
Dito Buitent.	3	36½	
D ^o Binnenl. m.	3	30½	
Bew. Sp. Com.			5
Amort. Schuld.			72½
Portugal.			
Londen nieuwe.	3	37½	5
Dito uitgest.	4	15½	31½
Polen.			
Obligatiën ..	4		5
Oostenrijk.			
Metalliek ..	5	61½	5
Dito bet. Amst.	5	72½	5
Dito Nation.	5	64½	5
Dito 1847 ..	2½	81½	5
Dito 1851/1852	2½	31½	5

Mexic., te Londen, 20½; Dito onbepaald, 20½. De stemming was heden over het geheel beter, zonder echter de omzet van meldenswaardig belang was.

FRANKFORT, 16 Febr. Metalliek, 5 pCt. 63½; 1 pCt. 17½.

LONDEN, Vrijdag 16 Februarij. Consols op t. 90½, 90½, ¾; N. Mexic. 3 pCt. 20½, 21½; Sardinië 5 pCt. Spanje 1 pCt. 17½, 17½, ¾; dito 3 pCt. buit. 36½, 36½; Russen 4½ pCt. 88; Turksche leening 75½.

PARIJS, Vrijdag 16 Februarij. Fr. 4½ pCt. 95; 3 pCt. 66.10; Sp. binn. 3 pCt. 30½; dito 1 pCt. 17½.

WEENEN, Vrijdag 16 Februarij. N. Metall. 82½; Leen. 106½; Nat. Leen. 85½; Bankactien 100½; Lombard 100; Zilver 28; Wissel op Londen 12.27; dito op 150.

Den 15den des avonds. Blijkens eene authentieke verdring der met de Noorder-Spoorwegmaatschappij gesloten overeenkomst, zal de tweede Noordbaan niet aangelegd worden. De Actien zijn heden avond gedaan á 185½. Partial Loten á 105½.